

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Secunda Secundæ Et Tertia Pars Divi Thomæ Complectitvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores, & praxim spectantes, maximè circa
Sacramenta, accuratè declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1664

Sect. II. Alia ad Sacramenti Baptismatis cognitionem neccessaria: & primò
de Baptismo Fluminis, Flaminis, & Sanguinis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13826

clesiam ingredimur, qua de causâ conveniens fuit, ut præcipuum fidei mysterium perfectè exprimeret; unde trium Personarum in eo clara fieri debet mentio.

XII. Dices cum Caietano hic, art. 5. qui contrarium censet, secutus Magistrum in quarto, distinct. 3. in actibus Apostolorum referri fuisse aliquos baptizatos in nomine Christi, seu in nomine Domini Jesu. Respondent aliqui, Christum in initio cum Apostolis hac in re dispensasse, ut clarior fieret nomen Christi: quam respon- sionem indicat Sanctus Thomas hic, art. 6. ad primum.

XIII. Sed quicquid sit de hoc. Respondeo baptizari in nomine Christi idem esse ac baptizari in bap- tismate instituto à Christo, ut opponeretur bap- tismati Joannis, vel aliter ita scilicet, ut nomen Christi poneretur in ipsâ formâ baptismatis, di- cendo: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filii ejus JESU CHRISTI, &c.* Quod enim omnes tres Personæ debuerint, etiam in initio Ecclesie nominari in formâ baptismatis, probatur ex illo Actorum 19. ubi cum Sanctus Paulus quosdam rogasset an accepissent Spiritum Sanctum, res- pondissentque illi, se nec si Spiritus Sanctus es- set, audivisset; subiecit Apostolus: *In quo ergo baptizati estis*, ergo expressè supponit Apostolus, debuisse in baptismate nominari omnes tres per- sonas, cum non in Christo solo, sed & in Spiritu Sancto debuerint illi baptizari. Quod etiam con- firmatur ex canone 49. & 50. Apostolorum, ubi expressè præscribitur, ut baptismata conferretur *In nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti*, nul- lâ factâ mentione baptismatis in nomine solius Christi, cujus tamen eo tempore sine dubio fuis- set facta mentio, si Baptismus ille fuisset validus.

XIV. Difficilius objicitur ex Nicolao Papa in capite *A quodam Iudeo*, ubi cum ab ipso quæsitum fuis- set, utrum Baptismus à Judæo aut Pagano col- latus, esset validus? Respondet, si datus sit in nomine Christi, vel in nomine Sanctæ Trinitatis (unum quippe, inquit, idemque est, ut Sanctus exponit Ambrosius) esse. Ad hoc respondet Suarez disp. 21. sectione 4. Vasquez disp. 143. cap. 4. Valentia tomo 4. disp. 4. quæst. 1. punct. 3. Coninck quæst. 66. art. 6. num. 53. Bellarminus lib. 4. de Romano Pontifice cap. 12. & lib. de Baptismo cap. 3. Henriquez lib. 2. cap. 10. qui multos citat, Tannerus tomo 4. disp. 3. quæst. 1. dub. 3. Prapostus quæst. 66. art. 6. dub. 4. num. 54. Maratus tomo 3. tract. de Baptismo disp. 3. sect. 2. aitque esse communem Theolo- gorum consensum: hi ergo omnes & alii asserunt Pontificem hoc non definendo dixisse, cum istud ab eo quæsitum non fuerit, solùmque definitivè Judæum aut Paganum validè posse baptizare, hoc- que esse de fide, aliud verò ut privatum Docto- rem addere, nempe validè baptizare, etiamsi in nomine Christi tantum baptizet, & in hoc, in- quiunt hi Auctores, erravit.

XV. Secundò dicunt aliqui Pontificem ibi non lo- qui de formâ Baptismi, sed de intentione, nem- pe validè illum baptizasse, si habuerit intentio- nem conferendi Baptismum in nomine Trinita- tis, seu Christi, hoc est non per modum cære- moniæ Judaicæ, sed ritus Christiani.

XVI. Sed hæc solutio stare non potest, primò, quia non sciebatur certò esse Judæus, ergo non erat tantum periculum conferendi per modum cæremonie Judaicæ. Secundò & præcipuè, quia Pontifex dicit non esse baptizandos si baptizati

fuerint in nomine Christi, prout Sanctus Am- brosius exponit, certum verò videtur Sanctum Ambrosium libro. 1. de Spiritu Sancto cap. 3. qui est locus à Pontifice citatus, docere Baptil- mum esse validum solo nuncupato nomine Chri- sti, imò quavis ex tribus Personis, licet reliquæ taceantur: & hoc modo Sanctum Ambrosium intelligit Sanctus Thomas, & omnes: nec se refert S. Ambrosius ad Sanctum Lucam; & licet referret, hoc tamen nihil faceret, nam ipse hoc modo exponeret Sanctum Lucam, nempe suffi- cere Baptismum collatum in nomine solius Chri- sti, voce exterius prolato, quamvis reliquæ per- sonæ taceantur, modò fide teneantur ut est cla- rum ex contextu, ergo Pontifex idem asserat. Quare standum videtur priori solutioni, quæ est omnium penè Auctorum, & dicendum id quod directè petum est à Pontifice fuisse, utrum bap- tismus ex eo quòd à Judæo collatus sit, fuerit invalidus? cui respondet Pontifex non esse, & hoc est de fide, quòd verò addat, licet confera- tur in nomine Christi tantum, ponit ut privatus Doctor, cum hoc ab eo quæsitum non sit.

de formâ Baptismi hic esse locutum.

SECTIO SECUNDA.

Alia ad Sacramenti Baptismatis cog- niti nem necessaria: & primò de Baptismo Fluminis, Flaminis, & Sanguinis.

QUÆRES primò: Quotuplex sit Baptismus? Respondetur, si loquamur de Baptismo propriè dicto, illo scilicet, quem sectione præ- cedente declaravimus, esse tantum unicum, juxta illud Divi Pauli ad Ephesios 4. vers. 5. *Unus Dominus, una Fides, unum Baptisma.* Si verò latius sumatur hæc vox Baptismus, est triplex: Baptismus fluminis, flaminis, & sanguinis. Baptismus fluminis est ille, qui per aquam naturalem, seu elemen- tarem fit, & verba consueta, quem proinde Pii V. Catechismus vocat *Sacramentum regenerationis, per lavacrum aquæ in verbo vitæ*, alludens ad illud Christi Joannis 3. vers. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu Sancto, &c.* & Divi Pauli ad Ephesios 5. vers. 26. *Mundans eam lavacro aquæ in verbo vitæ.*

I. Quotuplex sit Baptismus.

Baptismus flaminis est contritio, seu amor Dei super omnia, si prima liberatio à peccato etiam originali, & gratiæ infusio per hujusmodi actum habeatur. Ad hunc actum refertur illud Isaie 1. vers. 16. *Lavamini: mundi estote:* & Ezechielis 36. vers. 25. *Et effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris:* & hac de causâ vocatur Baptismus Penitentie. Quam- vis ergo per hunc Baptismum, seu contritionem corpus non abluatur exterius, anima tamen lavatur interiùs, sicque vera & perfecta contritio, quoad remissionem peccati tam originalis, quam per- sonalis, & gratiæ virtutum infusionem, supplet locum Baptismi, non tamen quoad impressio- nem characteris, unde, & sæpius iterari potest, & post eum Baptismus fluminis & sanguinis sus- cipi.

II. Baptismus flaminis est in quibusdam casibus contritio, seu amor Dei super omnia.

Ideo autem vocari videtur Baptismus flaminis, quia in interno animi motu ex speciali Spiritus Sancti inspiratione fitus est, & Baptismi votum seu propositum includit. Quare si quis post bap- tismum flaminis, seu actum contritionis, in his circumstantiis

III. Quare hæc contritio vocetur Baptismus flaminis.

circumstantiis elicitum moreretur, ac rursus revocaretur ad vitam, deberet Baptismo fluminis baptizari, sicut etiam deberet Catechumenus, si postquam subiit Martyrium, deinde resuscitaretur. Quemadmodum similiter, si quis post susceptum Baptismum, cum aliquo peccato gravi, quod vel propter oblivionem vel inopiam Confessarii non fuit confessus, Martyrium subiret, si postea revocaretur ad vitam, teneretur peccatum illud confiteri, sicut teneretur si postquam talia vulnera accepisset, ex quibus infallibiliter mors sequeretur, copia ei Confessarii daretur.

IV. Baptismus Sanguinis est Martyrium.

Denique Baptismus sanguinis idem est ac Martyrium, quod quis pro Christo, aut verâ religione ac iustitiâ subit, de quo fusè dictum est supra, disp. 62. sect. 4. & 5. ubi quam dispositionem in adultis requirit; in parvulis enim, ut ibidem vidimus, nullam exigit, latè declaravimus. De effectu etiam Martyrii, & quo pacto gratiam conferat, dictum est in superioribus.

V. Minister ad valide conferendum Baptismum est quovis, etiâ laicus, hæreticus, & paganus.

Quæres secundò: Quis Sacramenti Baptismi sit minister? Respondetur, Ministrum ad validè conferendum Baptismum esse quemvis, etiam Laicum & fœminam, hæreticum & paganum, peculiari tamen modo ad Sacerdotem spectat ratione sui ordinis, licet sine jurisdictione licet quivis non possit. Diacono verò committi potest à pastore, ut solemniter baptizet. In casu etiam necessitatis Sacerdos Diacono, is Subdiacono, hic aliis Clericis, illi Laicis, viri fœminis præferendi, quamvis inversio hujus ordinis in aliis præterquam in Sacerdote, mortale non sit, nec solum non contra jus alienum, sed nec graviter contra reverentiam huic Sacramento debitam. Iusti etiam sunt præponendi iis, qui sunt in peccato, nisi adsit Sacerdos. Plures possunt simul eundem baptizare sicuti eandem hostiam consecrare: potest etiam idem plures simul aspergendo baptizare validè, dicendo: *Ego vos baptizo*, imò & in casu necessitatis licitè.

VI. A die Pentecostes obligare capit baptismus.

Quoad necessitatem Baptismi dico, postquam obligare cœpit, quod fuit à promulgatione illius, quæ facta est in die Pentecostes, ante quod tempus non erat mortuum antiquum testamentum, etsi in morte Christi lethale vulnus acceperat, & ad interitum inclinabat, quo sensu dicitur tunc à Patribus interemptum, nempe moraliter, & licet etiam conditum sit in morte Christi novum testamentum, mansit tamen usque ad Pentecosten clausum & obsegnatum, nec obligabat: Dico, inquam, post hoc tempus fuit semper necessarius ad salutem Baptismus, ut definit Tridentinum sess. 6. cap. 4. ob locum illum Joannis 3. *Nisi quis renatus fuerit*, &c. & Patres universim affirmant, dicente Sancto Augustino de origine animæ cap. 9. & alibi, *hoc dicendum si velis esse Catholicus*. Quare falsa & temeraria ab omnibus censetur opinio Cæcetani dicentis, ubi non est copia Baptismi parvulos fidelium fide parentum exterius manifestatâ, iisque applicatâ salvari posse: quæ sententia jussu Pii V. fuit expuncta quæstione 68. articulo primo & secundo.

VII. Quicquid olim fuerit, tenetur jam quovis adultus, quam primum eodem potest, baptismum suscipere.

Tenetur jam quivis adultus primâ oblatâ commodâ occasione baptizari, quamvis ex justâ occasione Baptismus interdum differri possit, nempe ut melius quis instruat, ut cum majore solemnitate peragatur, suôque & aliorum fructu, &c. Quæ autem voluntas & dispositio ad Baptismum suscipiendum sit necessaria, & quo pacto sicut susceptus reviviscat, fusissimè declaratum est supra in tract. de Sacramentis in genere, disp. 66.

Circa Baptismum Joannis, certum de fide est, contra quosdam nostri temporis hæreticos, Baptismum Joannis non habuisse eandem efficaciam cum Baptismo Christi; hoc enim definitum est à Concilio Tridentino sess. 7. can. 1. his verbis: *Si quis dixerit Baptismum Joannis habere eandem vim cum Baptismo Christi, anathema sit*. Idem, fatentibus etiam sectariis, passim docent Sancti Patres. Differentia autem inter utrumque Baptismum est, quòd Baptismus Joannis, etsi homines per Penitentiam ex illius susceptione justificari poterint, cum nimirum ad hujusmodi Penitentiam actum habendum, Joannis Baptismus juvaret, ex opere tamen operato, quod facit Baptismus Christi, gratiam non conferebat.

VIII. Baptismus Joannis multa minus virtutis & efficaciam fuit, quam Baptismus Christi.

Sicut Christus, ut impleteret omnem iustitiam, baptizatus fuit à Joanne, ita ipse Joannem baptizavit, sicut dixerat Joannes: *Ego à te debeo baptizari*. Verisimile etiam est, Christum Matrem suam propriis manibus baptizasse, & insuper Petrum. Henriquez lib. 2. de Baptismo, cap. 5. num. 3. Christum præterea dicit baptizasse Andream, & Jacobum ac Joannem.

IX. Efficaciam Martiri regni Christum ipsam sui manibus baptismum admissit, se est verisimile.

Baptismi capaces sunt omnes & soli homines, ad hos enim omnes & solos baptizandos missi sunt à Christo Apostoli, Marti ultimo: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos*, &c. Soli enim homines, non Angeli, sunt Baptismi capaces. Neque hoc solummodo intelligendum videtur de illis hominibus, qui naturali viâ & modo ab Adâmo sunt propagati, sed de iis etiam, qui à Deo miraculosè creantur, quamvis peccatum originale non contraherent, ablatio namque peccati originalis non est unicus effectus Baptismi. Toto vitæ tempore homo est capax Baptismi usque ad ultimum instans; tamdiu enim est capax consequendi salutem. Primo verò instanti post animæ à corpore separationem Baptismi est incapax. Quare turpiter errarunt Cataphryges qui mortuos baptizabant, aut vivum aliquem loco mortui stolidè existimantes Baptismum etiam mortuis prodesse.

X. Omnes, & soli homines sunt Baptismi capaces.

Quæres tertio: Utrum baptizati ab hæreticis sint rebaptizandi? Affirmabat olim S. Cyprianus cum 71. Episcopis Africa in Concilio Carthagenensi secundo: sed quoad hoc punctum Stephanus Papa peculiari hac de re scriptâ Epistolâ Concilium illud reprobavit. Contrarium ergo, baptizatos scilicet ab hæreticis non debere iterum baptizari, veritas catholica est, definita in Concilio Tridentino, sess. 7. can. 4. de Baptismo his verbis: *Si quis dixerit, Baptismum, qui etiam datur ab hæreticis in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, cum intentione faciendi quod facit Ecclesia, non esse verum Baptismum: anathema sit*.

XI. Baptizati ab hæreticis non sunt rebaptizandi.

Quæres quartò: Si unus materiam applicet, puerum scilicet abluat, alius formam pronunciet, utrum Baptismus sit validus? Partem affirmativam tenet Martilius in 4. quæst. 4. art. 4. d. 11. Rubio quæst. 1. favetque Cæcetanus hic, q. 67. art. 6. Omnino tamen tenendum est contrarium cum communi Theologorum sententiâ, quam docet S. Thomas hic, quæst. 67. art. 6. ad 3. Sanctus Bonaventura, Halensis, Scotus, Gabriël, & alii ex antiquis. Ex recentioribus verò idem tenet Suarez hic, disp. 23. sect. 3. Vasquez disp. 148. cap. 4. Valentia quæst. 3. punct. 2. Henriquez libro 2. cap. 12. & alii communiter. Ratio est, nam ut ait S. Thomas, alioqui sequitur formam Latinorum, quæ ab omnibus censetur vera, fore falsam; falsum enim dicit qui ait: *Ego*

XII. Ut baptismus sit validus, ab eodem aqua infundenda est, & verba pronunciantur.

Ego te abluo, seu baptizo, si non ipse, sed alius eum abluat, seu aquam in eum injiciat, vel illum aqua immergat. Imò ut loco citato ostendit Sanctus Thomas, neque hæc forma esset valida, Nos te baptizamus: nec ulla commoda forma in hoc casu adhiberi potest. Sic etiam non est validus Baptismus, si unus unam, alius aliam formam partem pronunciet.

XIII. Quia si puer jamjam morituro aditarent tantum duo, mancus alter, aliter mutus.

Quare si contingeret puero necdum baptizato, & jamjam morituro altare tantum duos, alterum mancum, qui cum abluere non possit, alterum mutum, in hoc etiam casu Baptismus ab iis collatus non esset validus: sicut si contingeret unum tantum, cumque mutum adesse, in hoc inquam casu, si is aquam injiceret, & formam signi seu nutibus, eo modo quo muti loqui solent, exprimeret, Baptismus absque dubio esset invalidus, quamvis Paludanus in casu necessitatis putet eum esse validum, sed eodem modo dicere posset, si in casu necessitatis deesset aqua naturalis, posse rosaceam, aut aliud quidpiam loco aquæ applicari, & alia hujusmodi. Addit tamen Suarez disp. illa 23. sect. 3. §. Ad ultimam verò, in casu illo quando tantum adessent mancus & mutus, posse puerum eo modo baptizari juxta aliam sententiam, præstat enim potius Baptismus dubium suscipere, quam nullum, postea tamen si daretur occasio, Baptismus ille esset sub conditione iterandus.

SECTIO TERTIA.

An filii infidelium possint invitis parentibus baptizari.

I. Sermo tantum est de infantibus.

DE solis infantibus est sermo; adulti enim, seu qui ad rationis usum pervenerunt, eum hac in parte sui juris sint, ut tum validè, tum licitè baptizentur, à parentum voluntate non pendent. Sermo etiam non est de validitate Baptismi parvulorum; certum enim est contra Durandum, Marsilium, Paludanum, & Catharinum, horum Baptismus, quantumvis reluctanter parentibus fiat, esse validum. Querimus itaque utrum infantibus infidelium, hoc est eorum, qui nunquam fuerunt baptizati, licitè baptizentur invitis parentibus, posse namque filios hæreticorum invitis parentibus baptizari, saltem ut plurimum, est indubitatum. Per hæreticos verò non illos tantum intelligimus, qui post susceptum Baptismum lapsi sunt in hæresim, sed illos etiam, qui postquam sunt baptizati, in Judæismum etiam vel paganismum inciderint; horum enim infantes certum est Ecclesiam habere jus baptizandi, quantumvis parentes reluctentur, nam & ipsosmet parentes ad fidem servandam cogere potest, cum directè subsint potestati, & jurisdictioni illius spirituali.

II. Quorumcumque infidelium infantes in articulo mortis licitè invitis parentibus baptizantur.

Prima conclusio: Infantes infidelium, seu eorum qui nunquam baptizati sunt, sive politicè Principibus Christianis quoad potestatem temporalem subjecti sint, sive non, in præsentem articulo licitè baptizantur, præsertim occultè, quantumvis invitis ac reluctanter parentibus: ita Valentia hic, quæst. 3. punct. 3. Suarez to. 3. in tertiam partem, sect. 3. §. Ex his autem: Vasquez disp. 155. cap. 2. Henriquez lib. 2. cap. 25. num. 4. Soto, Divus Antoninus, & alii. Ratio est, quia in hoc casu nec periculum est apo-

R. P. Comptoni Theol. Scholast. Tom. II.

stasia, seu ne puer postea labatur in infidelitatem, nec sit injuria parentibus, eum infans in hoc articulo sit moraliter extra parentis potestatem, cum parentis jus tunc in puero propemodum sit extinctum.

Secunda conclusio: Extra mortis periculum, infantes quorumcumque infidelium, etiam eorum qui potestati temporali Christianorum Principum subsunt, si servi Christianorum non sint, non possunt invitis parentibus baptizari. Quod de parentibus dixi, dici etiam debet de tutoribus, aliisque, sub quorum curâ & gubernatione existunt, idque nec privatâ auctoritate, nec publicâ: ita S. Thomas hic, quæst. 68. art. 10. & 2. 2. quæst. 10. art. 12. quem Thomæ omnes sequuntur, Caietanus, Bannez, Capreolus, Paludanus, & alii: Divus Antoninus 2. parte, tit. 12. cap. 2. §. 4. Richardus in 4. dist. 6. art. 3. q. 3. Valentia quæst. 3. puncto 3. Suarez hic, disp. 25. sect. 3. & 4. Vasquez hic, disput. 155. cap. 2. Henriquez libro 2. cap. 25. num. 4. & alii. Scotus tamen, Gabriel in 4. dist. 4. & alii existimant illorum infidelium infantibus, qui politicè Christianis Principibus subsunt, Baptismum licitè conferri, quantumvis reluctentur parentes.

III. Extra mortis periculum, infantes, qui servi non sunt, infantes contra parentum voluntatem baptizari licitè non possunt.

Ratio conclusionis est, hujusmodi namque infantes, cum sine injuriâ abstrahi nequeant à parentibus, & jure naturæ eorum curâ ac dispositioni subsint, frustra ac planè inutiliter baptizantur, imò cum injuriâ Sacramenti, & includit sacrilegium, nam ut habetur in Concilio Toletano 4. cap. 59. fieri moraliter loquendo non potest, ut infantes baptizati, sub parentum infidelium curâ educati, eosdem cum iis errores adulti non profiteantur. Accedit educationem liberorum ipso naturali jure debitam esse parentibus: quare vel Sacramento, ut dixi, & Christianæ religioni injuria fieret, si sub parentum tutelâ relinquerentur, vel parentibus, si auferrentur. Marsilius verò & Sylvester verbo Baptismus 4. quæst. 7. unius ex parentibus consensum sufficere arbitrantur: quod verius videtur seculo periculo apostasia.

IV. Frustra est inutiliter baptizantur, cum adulti moraliter loquendo sint professuri paganismum.

Si tamen infans aliquis, filius parentis infidelis, etiam nullo modo subjecti Principibus Christianis, ita abstractus esset à parentibus, ut nulla sit probabilitas fore ut parentibus reddatur, poterit sine ullo parentum consensu baptizari. At si puer aliquis mansurus sit sub parentum infidelium liberâ potestate, existimo eum non esse baptizandum, etiam si uterque parens præbeat consensum. Quare etsi Navarrus libro 3. Consilio quinto de Baptismo, & quidam recentiores apud Azor tom. 1. lib. 8. cap. 28. quæst. 6. dicant, si parens infidelis petat ut ejus filius baptizetur ne infans forteat, vel ut à dæmone, aut morbo aliquo per Baptismum liberetur, existimo nihilominus eum, sine magnâ cautelâ adhibitâ, ac securitate, fore scilicet ut parentes eum, ubi ad adultam ætatem pervenerit, non urgeant ad Judæismum vel Paganismum amplectendum, nec aliunde sit periculum ne in ritus illos & errores labatur, non esse ad Baptismum admittendum.

V. Infans infidelium plane à parentibus separatus, potest sine eorum consensu baptizari.

Dixi in conclusione, si Christianorum servi non sint, si enim Christianis dominis ut servi subjiciantur, possunt infantes potestate, quam in eos eorumque parentes habent domini, separati à parentibus, & licitè baptizari, quantumcumque reluctentur parentes. Neque, ut rectè ostendit Suarez citatus, hoc, ut prætendunt aliqui, est contra Sanctum Thomam, imò potius videtur

VI. Si parentes infideles sint servi Christianorum, possunt eorum filii invitis parentibus baptizari.

M m esse